

Бир юз ўн бешинчи боб — Исонинг сотилиши

Ҳар бир инсоннинг ҳаётда амал қиладиган муайян қадриятлари бор. Бу ҳаммамизга тегишли. Айрим нарсаларни бошқаларидан кўра юқорироқ қадрлаймиз. Одатда бирор нарса сотиб олишдан аввал унинг нарҳини ўйлаб кўрамиз. Тўлайдиган маблағимиз маҳсулотнинг сифатига тўлиқ мос келишига ишонч ҳосил қилишни истаймиз. Баъзида аччиқ тажриба орқали айрим маҳсулотларга ортиқча нарх белгиланганини ва паст сифат тўланган пулга арзимаслигини тушуниб етамиз.

Бугунги давримизда аксарият мамлакатларда инсонларни сотиш ва сотиб олишга асло йўл қўйилмайди. Бутун дунёда бу каби одатлар амалда бўлган замонлар ҳам ўтган. Инсонлар хўжалар томонидан сотиб олинган ва сотилган, бироқ шукрлар бўлсинки, бугунги кунга келиб бундай тубанликлардан анча йироқдамиз. Шунга қарамай, баъзан инсонлар муайян маблағ эвазига бошқа бир киши учун бирор иш қилиб беришга рози бўладилар.

Исроилликлар тарихининг илк давларида Яъқубнинг ўн нафар тўнғич ўғли ўзларининг кенжа укаларини қулнинг нарҳи эвазига — йигирма кумуш тангага сотиб юборишгани ҳақида таъсирли бир ҳикоя бор. Матто баён этган Хушхабарнинг 26-боб, 14–16-оятларида эса ўн икки ҳаворийдан бири Исони худди шундай нарх эвазига сотиб юборганини кўрамиз: Шунда ўн икки шогирддан бири бўлган Яхудо Ишқариёт бош руҳонийларнинг олдига бориб:

¹⁵ — Агар Исони сизларга тутиб берсам, менга нима берасизлар? — деб сўради. Улар Яхудога ўттиз кумуш танга бердилар.¹⁶ Ўша вақтдан бошлаб Яхудо Исони тутиб бериш учун қулай фурсатни кута бошлади.

Исонинг душманлари билан савдолашган шахснинг номи Муқаддас Ёзувларда аниқ келтирилган. У Исога энг яқин бўлган ўн икки шогирднинг бири эди. Муқаддас Хушхабар китобларида айтилишича, Исо уларни Доим Ўзи билан бирга бўлишлари учун танлаб олганди. Демак, бу савдогар Исонинг уч ярим йиллик хизмати давомида У билан ёнirma-ён юрган. У ўн иккилик таркибида, Исонинг энг яқин даврасида эди.

Муқаддас Китобда у аниқ номланади: Яхудо Ишқариёт. «Ишқариёт» сўзи грек тилида ивритчадаги «Кериотлик одам» деган маънони англатади. Хушхабардаги мазкур баёнларда Яхудо Ишқариёт номи ҳаворийлар рўйхатида доимо энг охирида тилга олинганига гувоҳ бўламиз.

Бир вақтлар у шогирдларнинг ғазначиси қилиб тайинланган эди. Юҳанно баён этган Хушхабарнинг 12:6 ва 13:29 да Яхудонинг қўлида ҳамён бўлганига ишора қилинади. Бу ерда у тўғридан-тўғри пул билан боғлиқ ҳолда эсланади. Бу мудҳиш савдо битимининг муҳим жиҳатларидан бири — савдолашаётган шахснинг шахсияти аниқ кўрсатилганидир. Унинг исми Яхудо Ишқариёт эди. Шогирдлар жамоасидаги ғазначилик мавқеи, эҳтимол, унда суқлик ва аччўзлик ҳиссини уйғотган ва натижада у Исога хиёнат қилиш эвазига ўз хизматини сотишга қарор қилган.

Хиёнат савдоси учун келишилган нарх ҳам аниқ айтиб ўтилди. Яхудо олий руҳонийлар олдига келганида, уларга аниқ савол берди: «Агар Уни сизларга топширсам, менга нима берасизлар?» Унинг ҳаёлида фақат пул эди. У ўзига бирор юксак мансаб, мавқе ёки бошқача бир иззат-икром сўрамади. Йўқ, у фақат моддий манфаатни ўйларди: «Уни қўлингизга топширсам, менга қанча пул берасизлар?» У бу ишни уddалай олишига комил ишонарди ва шу сабабли олий руҳонийлар билан бевосита пул борасида савдолашаётган эди.

Жавоб узок куттирмади. Улар Яхудонинг кафтига ўттиз кумуш танга санаб беришди. Бор-уоғи ўттиз кумуш танга. Эҳтимол, бу кумуш пуллар яхудийларнинг шекели, яъни одамлар маъбадга келиб қурбонлик ва хайрия қилганда ишлатиладиган ибодатхона пуллари бўлган.

Исодек улуғ Зотнинг эвазига бу жуда ачинчли ва арзимас қиймат эди. Атиги бир неча кун аввал бир аёл Унга эҳтиром кўрсатиш учун бутун умрлик жамғармасига тенг келадиган жуда қимматбаҳо хушбўй атирни Бағишлаган эди, бу ерда эса Яхудо Ишқариёт ўттиз кумуш танга эвазига Ўз Устозини тутиб беришга рози бўлди.

Ўша даврларда бу бир оддий кулнинг нархи эди. Наҳотки Исонинг кадри шунчалик арзимас бўлса? Исо сувда чўмдирилган лаҳзада Осмондаги Отамиз: «Бу Менинг секли Ўғлимдир, Ундан мамнунман», деб садо берган эди. Самовий Ота Унга чексиз кадр-қиммат бағишлаган эди. Бироқ Яхудо Ишқариёт ўттиз кумуш тангалик арзимас нархга рози бўлди. У пул кетгандан қўзи кўр бўлиб, Раббийни бир кулнинг нархи эвазига сотиб юборди.

Хиёнаткор бу шум режани жуда катта хушёрлик ва шошма-шошарлик билан амалга оширишга киришди. Муқаддас Китобда у ушбу ишни зудлик билан бошлагани баён қилиниб, «ўша вақтдан бошлаб» дейилади. У тузилган савдо битимини бажариш учун заррача вақтни бой бермади. Исо шогирдларига Фисих байрамига икки кун қолганини айтганди, қолаверса, олий руҳонийлар байрам кунда бу ишни қилмасликни афзал кўришадиганини ёдда тутишимиз керак. Шу сабабли Яхудода кечиктиришга фурсат йўқ эди. Вазият ҳақиқатан ҳам шошилиш эди, чунки ҳаммаси байрам бошланмасдан олдин ҳал бўлиши лозим эди.

Шу боис Яхудо қулай фурсат излай бошлади. У Исонинг одатда қаерга боришини жуда яхши биларди, ахир У билан уч ярим йил бирга юрган эди. Қуддус атрофидаги хонадонларга Исо билан бирга борганди. Шунча вақт бирга бўлгани сабабли, Исонинг одатларини, борадиган масканларини яхши биларди ва шу боис тўғри вақтни кутарди. Улар шаҳарда ғаловур ва исён чиқишини исташмагани сабабли, Яхудо шаҳар осойишта ва тинч бўлган, оломон атрофда бўлмаган лаҳзани излаши керак эди. У Исони имкон қадар тезроқ топширишга шай эди. У ўз мудҳиш режасини зудлик билан амалга оширишга киришди.

Ушбу савдодаги ҳар бир жиҳат биз учун жуда муҳим сабоқдир: хиёнат қилган шахс Яхудо Ишқариёт эди; келишилган нарх ўттиз кумуш тангани ташкил этди; Яхудо эса Исони тутиб бериш учун пайт пойлаб, ўз шум ниятини амалга оширишга киришди.

Менинг учун ўз шогирдларидан бири ўз Раббисини сотишга рози бўлгани — даҳшатли ва оғир бир ҳақиқатдир. Азиз дўстим, бу воқеа қалбингизга ва имонингизга чуқур таъсир этсин.